

1 **Kansallinen Kokoomus rp.**
2

3 **MAASEUTUOHJELMA**

4

5 *Hyväksytty puoluehallituksen kokouksessa 11.1.2003*
6

7 Kokoomuksen mielestä kotimaisen maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen on
8 tärkeää niin kansantaloudelle kuin koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Kansalaisille on taattava
9 kaikenlaisissa olosuhteissa kotimaiseen raaka-aineeseen pohjautuvien elintarvikkeiden saatavuus.
10 Maa- ja metsätaloudella on myös keskeinen rooli maaseudun perusasutuksen sekä ympäristön
11 monimuotoisuuden säilyttämisessä.
12

13 **I Maataloutemme haasteisiin vastattava määrätietoisesti**

14

15 Maataloutemme tulevaisuuden nähdään liian usein riippuvan erilaisista tukiaisista ja
16 kabinettipäätöksistä. Todellisuudessa tulevaisuuden määräävät kuitenkin kuluttajien päivittäiset
17 valinnat ja maaseutuyrittäjien heille tarjoamat tuotteet ja palvelut. Vain määrätietoisella
18 panostuksella yhä laadukkaampien ja turvallisempien elintarvikkeiden tuotantoon voidaan
19 kuluttajien luottamus kotimaiseen elintarvikeketjuun säilyttää.
20

21 Samanaikaisesti on huolehdittava siitä, että maatalouden ja maaseudun kansalliset ja kansainväliset
22 tuki- ja korvausjärjestelmät turvaavat maatalouden harjoittamisedellytykset koko EU:n alueella.
23 Järjestelmät eivät saa asettaa tuottajia ja siten myös kuluttajia keskenään alueellisesti tai
24 taloudellisesti eriarvoiseen asemaan. Samoin on huolehdittava siitä, että maakunta- ja
25 yleiskaavoituksessa turvataan maatalouden toimintaedellytykset.
26

27 Maatilojen kilpailukykyä tulee parantaa panostamalla viljelijöiden osaamiseen, uuden teknologian
28 tehokkaaseen hyödyntämiseen sekä toiminnan tehostamiseen tuotantoa laajentamalla ja uusia
29 tuotantomenetelmiä soveltaen.
30

31 ***Laajenevan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan muospaineet***

32

33 Suomen maatalouden toimintaedellytyksiin vaikuttaa merkittäväällä tavalla Euroopan unionin
34 yhteisen maatalouspolitiikan kehitys sekä kansallisten tukijärjestelmiemme jatkuvuus. Suomen on
35 toimittava Euroopan unionissa aktiivisesti, jotta ilmastolliset ja tuotannolliset erityispiirteemme
36 tulevat jatkossa nykyistä paremmin huomioituiksi.
37

38 Euroopan komissio esitti kesällä 2002 uusia linjauksia EU:n yhteisen maatalouspolitiikan
39 uudistamisesta. Näillä esityksillä pyrittiin maataloutta suuntaamaan kestävämmälle pohjalle
40 lisäämällä maaseudun kehittämistoimenpiteiden rahoitusta ja painottamalla määrän sijasta laatua.
41 Tämä vastaa Suomen tavoitteita ja on ollut osa Suomen kansallista tavoitteistoa. Kokoomuksen
42 mielestä maaseudun kehittämistoimenpiteiden, kuten epäedullisten alueiden tuen ja ympäristötuen,
43 roolin vahvistaminen on tärkeää juuri Suomelle.
44

45 EU:n maatalouspolitiikka on menneisyytensä vanki. Euroopan hedelmällisimmille tuotantoalueille
46 maksetaan yhä kaikkein korkeimpia tukia. Yhteistä maatalouspolitiikkaa on Kokoomuksen mielestä
47 kehitettävä tasapuolisemmaksi. Poliitiikkaa uudistettaessa on tuen painopistettä siirrettävä Euroopan
48 heikompien maatalousalueiden suuntaan. Näitä alueita varten on kehitettävä omia
49 tukitoimenpiteitä, jotka turvaavat yrittäjyyteen pohjautuvan maataloustuotannon jatkuvuuden.

50 Markkinoiden ja tukijärjestelmän on kannustettava laadukkaaseen tuotantoon ja palkittava
51 onnistumisesta.

52

53 Brysselin huippukokouksessa lokakuussa 2002 päätettiin maataloustukien rahoituksesta vuoteen
54 2013. Tiukka rahoitusraami mahdollistaa nykyisten tukien jatkamisen, mutta mahdollisesti
55 tarvittaviin uudistuksiin on löydettävä rahat kohdentamalla uudelleen nykyisiä tukia.
56 Huippukokouksen linjausten mukaisesti tulee mahdolliset leikkaukset kohdistaa EU:n
57 tehotuotantoalueille, joilla tuottavuuden kehitys korvaa menetykset.

58

59 EU laajenee vappuna 2004 kymmenellä uudella jäsenmaalla. Vaikka näistä uusista jäsenmaista
60 suurimmalla osalla kansantuotteen taso sekä maatalouden infrastruktuuri on vielä perin
61 vaatimattomalla tasolla, on niillä maatalouteen liittyen selkeät ilmasto- ja kasvukausietunsa
62 Suomeen nähden. Laatu- ja valvontakriteereitä ei tule keventää edes siirtymäkausien ajaksi, jotta
63 kuluttajille ympäri Eurooppaa voidaan taata varmuus käyttämiensä tuotteiden turvallisuudesta.
64 Suomen on osaltaan oltava huolehtimassa siitä, että EU:ssa vaaditaan ja toteutetaan yhtäläistä
65 laatutasoa sekä tuotannon valvontaa.

66

67 EU-politiikan ohella Suomen on kiinnitettävä jatkuvaa huomiota myös muiden kansainvälisten
68 sopimusjärjestelmien, kuten Maailman kauppajärjestö WTO:n neuvottelukierrosten mahdollisiin
69 vaikutuksiin Suomen maataloudelle ja elintarvikeklusterille. Suomen on oltava näissä kysymyksissä
70 aktiivinen. Neuvotteluissa on turvattava kaikkien valtioiden oikeus omaan peruselintarvikkeiden
71 tuotantoon.

72

73 ***Kansallisten tukijärjestelmien tulevaisuus***

74

75 Kokoomuksen mielestä suomalaisen maatalouden tulee jatkossakin perustua perheviljelmiin tai
76 niiden muodostamiin suurempiin yksiköihin. Tuotannon tulee vastata markkinoiden tarpeisiin ja
77 olla taloudellisesti kannattavaa. Kannattavuuden edellytyksiä on parannettava aktiivisella
78 rakennepolitiikalla sekä myös kansallisin tukitoimenpitein.

79

80 Suomella on edelleen tarve täydentää EU:n järjestelmiä kansallisilla tuilla. Pohjois- ja Keski-
81 Suomen pitkäaikaisen pohjoisen tuen lisäksi myös Etelä-Suomi tarvitsee oman pitkäaikaisen
82 tukijärjestelmänsä. Suomi neuvottelee parhaillaan kolmatta kertaa komission kanssa oikeudesta
83 maksaa kansallisia tukia Etelä-Suomen A ja B-tukialueilla. Kokoomuksen tavoitteena on luoda
84 Etelä-Suomeen pitkäaikainen ja vakaa, nykyistä tasoa korkeampi tukijärjestelmä, joka luo
85 viljelijöille mahdollisuudet kehittää ja monipuolistaa toimintaansa. Tukijärjestelmiä tulisi kehittää
86 myös siten, että niiden avulla maaseutuyrittäjät voisivat paremmin verkottua ja etsiä kanavia
87 tuotteiden jalostukseen ja markkinointiin.

88

89 ***Elintarvikealan kilpailukyky kuntoon***

90

91 Vain lisäarvoa tuottava ja taloudellisesti kannattava elinkeinotoiminta voi menestyä ja kehittyä.
92 Koko elintarvikesektorin tulevaisuuden kannalta on tärkeää löytää ja hyödyntää ne kilpailukykyä
93 vahvistavat tekijät, joilla alan tukiriippuvuutta voidaan vähentää. Suomalaiseen elintarvikkeeseen
94 liitetyt mielikuvat puhtaudesta, turvallisuudesta, eläinten hyvästä hoidosta ja
95 ympäristöystävällisyydestä tulee saada juhlapuheista käytännön tekojen tasolle koko
96 elintarvikeketjun kattavalla yhteistyöllä. Erityistä painoarvoa tulee antaa myös luonnonmukaisen
97 viljelyn ja siihen liittyvän jatkojalostuksen edistämiseen kaikkialla maassa.

98

99

100 Kilpailulainsäädännöllä ja sen tulkinnoilla ei saa asettaa keinotekoisia esteitä elintarvikesektorilla
101 harjoitettavalle yhteistyölle. Alan tutkimukseen, tuotekehitykseen ja kansainväliseen markkinointiin
102 on panostettava rohkeasti ja ennakkoluulottomasti.

103

104 ***Maatalousyrittäjien sosiaaliturvakysymykset***

105

106 Maatalousyrittäjien sosiaaliturvan parantaminen ja työvoimakustannusten pienentäminen edesauttaa
107 yritystoimintaa, luo uskoa onnistuneisiin omistajan- tai sukupolvenvaihdoksiin ja synnyttää uutta
108 yrittäjyyttä myös kasvualueiden ulkopuolella.

109

110 Maatalousyrittäjienkin sosiaaliturva perustuu työtuloon, joka on saatava vastaamaan ammatissa
111 tehtyä työpanosta. Vain siten maaseutuväestön eläkkeet, sairasvakuusetuudet ja
112 tapaturmakorvaukset voidaan saattaa muualla yhteiskunnassa vallitsevalle tasolle. Kunnallinen
113 sosiaaliturva lisää osaltaan maaseutuammattien kilpailukykyä ja houkuttavuutta.

114

115 Perinteisen maanviljelyn kokonaistyönkuva on muuttunut yhä pirstaleisemmaksi ja erilaisista osista
116 koostuvaksi. Siksi kaikki sivu- ja liitännäistoimet on saatava eläke- ja tapaturmavakuutusturvan
117 piiriin kuten palkansaajillakin.

118

119 Maatilojen suurentuessa ja yritystoiminnan monipuolistuessa on toimiva lomitusjärjestelmä
120 ensiarvoinen yrittäjän, perheen ja yrityksen haavoittuvuuden estämiseksi. Lomittajilta on
121 edellytettävä hyvää ammattitaitoa ja maksettava sen mukainen palkka.

122

123 Oikein kohdennetulla työterveyshuollolla voidaan ehkäistä työperäisiä sairauksia, tapaturmia ja
124 mielenterveysongelmia. Työssä jaksamiseen on suurenevien maatilojen myötä kiinnitettävä erityistä
125 huomiota. Pienempien terveyskeskusten työterveyspalvelut on syytä koota seudullisiksi
126 palvelupisteiksi, jolloin viljelijöiden palvelut ovat laadukkaita, monipuolisia ja viimeisiin
127 tutkimustuloksiin perustuvia. Työterveyspalvelujen ostaminen pitää tehdä lakimuutoksella myös
128 maatalousyrittäjille mahdolliseksi korvaussäännösten sitä estämättä. Myös työkykyä ylläpitävän
129 TYKY-toiminnan on tavoitettava osaavin voimin koko viljelijäväestö.

130

131 ***Maatalouden byrokratiaa ja verotusta selkeytettävä***

132

133 Kokoomus vastustaa painokkaasti kiinteistöveron ulottamista maa- ja metsätalousmaahan.
134 Monikertainen verotus paitsi heikentäisi maa- ja metsätilojen kehittymistä lisäksi myös entisestään
135 verobyrokratiaa. Verosta saatava lisätuotto kumuloituisi jopa negatiivisesti, kun viljelijöiden
136 investointivaroja hupenisi uuteen veroon. Uusi vero lisääisi myös ennestäänkin liian suurta
137 viljelemiseen kohdistuvaa byrokratiaa.

138

139 Verotuksellisia esteitä tilojen ja maatalousyritysten kasvulle, yritystoiminnan aloittamiselle,
140 yrityksen toiminnan jatkumiselle ja monipuolistumiselle on purettava. Kokoomuksen mielestä
141 nykytilanteessa maatilojen, kuten minkä tahansa muunkin yrityksen sukupolvenvaihdoksesta
142 aiheutuu jatkajalle niin suuret perintö- tai lahjaveroseuraamukset, että ne uhkaavat tilan tai
143 yrityksen toimintaedellytyksiä.

144

145 Seuraavien 10 vuoden aikana 70-80 000 yritystä ja maatilaa tulee yrittäjän ikääntymisen vuoksi
146 omistajan- tai sukupolvenvaihdostilanteeseen. Sukupolvenvaihdosten helpottamiseksi perintö- ja
147 lahjaverotusta koskevia säädöksiä on parannettava pikaisesti, ja myös luopumistukijärjestelmää on
148 kehitettävä edelleen.

149

150 Maatalousyrittämiseen liittyvää byrokratiaa on muutoinkin kevennettävä. Keskeiset maatalousalan
151 työnantajamaksut on koottava yhdeksi, kerran kuussa maksettavaksi maksueräksi - yhdessä
152 verottajalle maksettavien maksujen kanssa. Yritystoiminnan aloittamiseen liittyvät asiakirjat ja
153 lupapaperit on myös yhdistettävä yhdeksi ja yhteen paikkaan tehtäväksi ilmoitukseksi. Kaikki
154 maatalousbyrokratiaan liittyvät lomakkeet on pikaisesti saatettava sähköisesti täytettävään ja
155 toimitettavaan muotoon.

156

157 *Järkevää ja ennakoivaa elinkeino- ja aluepolitiikkaa*

158

159 Aluekehityspolitiikan tehtävänä on palvelujen turvaaminen sekä kilpailukyvyn lisääminen
160 kaikkialla Suomessa. Kokoomuksen näkökulmasta yrittäjyyden edellytyksiä vahvistava talous- ja
161 veropolitiikka sekä osaamis- ja t&k-panostukset ovat kestäväntä aluepolitiikkaa.

162

163 Kaikki valtiot ja enenevissä määrin myös alueet ja kunnat pyrkivät vaikuttamaan yritysten
164 sijaintipäätöksiin. Yritykset puolestaan kilpailuttavat yhteiskuntia tavalla, joka lisää painetta
165 veronalennuksiin, sekä toisaalta erilaisten massiivisten tukijärjestelmien säilyttämiseen ja
166 vahvistamiseen. Myös julkisen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitus on mitä suurimmassa määrin
167 yritystoiminnan tukemista.

168

169 Aluekehitystoimien tulee jatkossa olla entistä räätälöidympiä ja paremmin alueen tarpeiden mukaan
170 eriytyviä. Harvaan asuttujen alueiden elinkeinorakenteen vahvistaminen vaatii eri lääkkeitä kuin
171 kasvualueiden tarvitsemien palveluiden turvaaminen.

172

173 Yksi käytettävissä olevan julkisen rahan määrään vaikuttaja tekijä on meneillään olevan
174 rakennerahastokauden päättymisen ja EU:n laajentuminen. Jo rakennerahastokauden päättymisestä
175 näyttää seuraavan, että vuodesta 2007 alkaen EU:n osarahoitus suomalaisessa aluekehitystyössä
176 vähenee. Se puolestaan vähentää kokonaispanostuksia, ellei syntyvää vajetta korvata kansallisella
177 rahoituksella.

178

179 Kaikki julkisten varojen käyttäminen on myös aluepoliittista toimintaa. Täten lisäpanostus
180 yliopistoille ja ammattikorkeakouluille on aluepoliittinen toimi, samoin pääkaupunkiseudun
181 infrastruktuurin julkinen rahoittaminen kuten myös maaseudun infrastruktuurin rahoittaminen.
182 Myös asuntotuotannon ja asumisen tukeminen, verotuksen välityksellä tapahtuvat tulonsiirrot sekä
183 kuntien valtionosuusjärjestelmä ovat aluepolitiikkaa.

184

185 Yrittäjyyteen kannustaminen on erityisen haasteellista niillä alueilla, joilta väestö muuttaa
186 kasvukeskuksiin. Lukuisa määrä yrityksiä toimii alueilla, joiden väestö- ja siten yritysten
187 asiakaspohja ohenee. Ensimmäisenä vaikutukset näkyvät vähittäiskaupassa ja erilaisissa
188 kuluttajapalveluissa. Syrjäytyvillä alueilla on monin verroin vaikeampaa löytää yritykselle jatkajaa.
189 Ongelmien kasvaessa ne vaikuttavat lopulta yksittäisten kuntien, seutujen ja alueen
190 elinkeinorakenteeseen ja kilpailukykyyn.

191

192 Koska yrittäjäaktiivisuuteen vaikuttavat sekä asenteelliset että taloudelliset seikat, yrittäjyyden
193 olennainen lisääminen edellyttää puuttumista molempiin. Asenteisiin voidaan vaikuttaa esimerkiksi
194 oppilaitoksissa annettavalla yrittäjyyskasvatuksella. Yrittäjyyskasvatus tulisikin ottaa osaksi
195 opetusta kaikissa oppilaitoksissa.

196

197 Valtionhallinnon eri toimipisteiden sijoituspäätöksiä tehtäessä pitää yhtenä tekijänä ottaa entistä
198 selkeämmin huomioon myös sijoitettavan viraston tai laitoksen sijoittamisen vaikutukset alueen
199 elinkeinoelämälle. Virastoja ja laitoksia pitää, niiden toiminnallisuutta vaarantamatta, sijoittaa siten,

200 että päätösten avulla voidaan edistää alueiden tasapainoista kehittämistä. Maakuntakeskukset
201 kykenevät tarjoamaan kilpailukykyiset palvelut sekä osaavan ja työpaikkauskollisen henkilökunnan.
202 Hajasijoittamiskysymys vaatii nopeita ratkaisuja, sillä vuoteen 2016 mennessä valtionhallinnon
203 nykyisestä 120 000 työntekijästä 66 prosenttia jää eläkkeelle.
204
205

206 **II Suomi elää edelleen metsästä**

207
208 Suomessa metsätalous on kannattava elinkeino, jollaisena se on syytä myös säilyttää. Erityisesti
209 maaseudullemme metsien taloudellinen ja sosiaalinen merkitys on keskeinen. Metsätalouden
210 kannattavuus on mahdollistanut metsiemme monimuotoisen käytön, myös ekologisessa mielessä.
211 Metsämme ovat myös monimuotoisten tulojen lähde.
212

213 *Metsätaloutta vahvistettava elinkeinona*

214
215 Suomen kansallinen etu on, että EU:n piirissä etsitään metsätaloutta elinkeinona vahvistavat
216 menettelytavat. EU:n laajentumisen myötä yhteisön metsäpinta-ala kasvaa kolmanneksella. Tällöin
217 uusien jäsenmaiden vaikeat maaseutu- ja maatalouspoliittiset kysymykset nostavat yhteisön
218 yhteisen metsäpolitiikan uudelleen arvioitavaksi. Metsäkysymykset ovat EU:ssa kansalliseen
219 päätöksentekoon kuuluvia asioita. Suomen tulee toimia siten, että metsäpolitiikasta päätetään myös
220 jatkossa Suomessa.
221

222 EU:n piirissä on pyrkimys korostaa yhteisön metsien merkitystä vain osana kansalaisten ympäristöä
223 - metsät nähdään vain suojelun kohteena. Metsien kestäväälle käytölle perustuu kuitenkin yhteisön
224 alueella laaja teollinen klusteri, jonka tuotannon bruttoarvo on yli 450 miljardia euroa.
225 Metsätalouden työllisyysvaikutus etenkin maaseudulla on huomattava.
226

227 Suomessa metsäpolitiikan tulee jatkossakin perustua monitavoitteiselle metsänkäytölle. Sen
228 tavoitteena on kestävä metsänkäytön edistäminen niin, että taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset
229 näkökohdat tulevat tasapainoisesti huomioon otetuiksi. Maa- ja metsätalous muodostaa
230 yhteenkuuluvan ja kiinteän osan maaseudun kehittämisessä ja niiden hallinnointia tulee kehittää
231 Maa- ja metsätalousministeriön johdolla. Yhteiskunnan tulee edelleen huolehtia metsätalouden
232 harjoittamisen pitkäjänteisyydestä osarahoittamalla metsänhoitotöitä.
233

234 Kokoomuksen mielestä koko metsätalouden tulevaisuuden kannalta on keskeistä, ettei
235 kiinteistövero tulla missään oloissa ulottamaan metsään. Verorasituksen lisääminen merkitsee
236 lisäkustannuksia, joita maaseutu ja sen toimijat eivät kestä. Tilanteesta kärsisivät metsänomistajien
237 ja metsäteollisuuden lisäksi itse talousmetsät, kun niiden laadukkaaseen hoitamiseen jäisi jäljelle
238 entistä pienemmät resurssit. Samalla pienenisivät myös metsänomistajien mahdollisuudet ylläpitää
239 kattavaa metsäautotie- ja yksityistieverkoston.
240

241 *Puumarkkinoiden kilpailutilanne säilytettävä*

242
243 Metsäteollisuuden piirissä tapahtuneet yritysjärjestelyt ovat merkinneet vahvaa kysyntää myös
244 kotimaiselle puulle. Tästä huolimatta Suomen tulee osaltaan pitää huolta terveen kilpailuasetelman
245 säilymisestä puumarkkinoilla. Puumarkkinoillamme vallitsee nykyään tilanne, jossa ostajia on
246 harvoja ja myyjiä useita. Tällaisessa tilanteessa vapaan kilpailun säilyminen on uhattuna. Jos
247 puukaupan osapuolten välillä ei enää sopimustoiminnalla huolehdita markkinoiden tasapainosta, on
248 kilpailuasetelman valvonnan siirryttävä yhteiskunnan tehtäväksi.
249

250 ***Metsätalouden hyötysuhdetta ja jalostusastetta nostettava***

251

252 Metsävarojen jalostuksen kehittäminen turvaa osaltaan maaseudun elinvoimaisuutta. Metsien
253 taloudellinen merkitys perustuu metsäteollisuuden kansainväliseen kilpailukykyyn. Kilpailukykyä
254 ylläpitävät ja kehittävät toimenpiteet varmistavat metsien taloudellisen arvon. Puutuoteteollisuuden
255 ja sen jatkojalostuksen merkitys korostuu maaseudun työllistäjänä. Metsävarat tarjoavat myös
256 uusiutuvan energialähteen, jonka hyödyntämismahdollisuuksia on kehittämistoimilla jatkuvasti
257 parannettava. Puuenergian laajenevan hyödyntämisen nimissä ei kuitenkaan pidä vaarantaa
258 talousmetsien monimuotoisuutta eikä niiden ravinnetaloutta.

259

260 Puu on uusiutuva raaka-aine. Puuperäiset tuotteet ovat kierrätettäviä ja hiiltä pitkäaikaisesti sitovia.
261 Puunjalostuksen tuotantoprosessit ovat ympäristöystävällisiä. Näistä syistä puuta on syytä suosia
262 kilpaileviin materiaaleihin verrattuna. Metsävarojen kasvusta huolehtiminen varmistaa, että niiden
263 käyttöön nojaava elinkeino on kestäväällä ja kehittyvällä pohjalla. Yrittäjyyttä suosivat
264 toimintamallit edistävät myös metsävarojen hoidossa ja käytössä maaseudun elinvoimaisuutta.

265

266 ***Metsien suojelussa maltti on valttia***

267

268 Metsät ovat suomalaisen elämäntavan ja kulttuurin olennainen osa. Tavanomaisessa talouskäytössä
269 olevat metsät miellyttävät suurta osaa kansalaisista, koska niissä liikkuminen on miellyttävämpää
270 kuin täysin luonnontilaisessa metsässä. Jokamiehen oikeudella turvataan myös tulevaisuudessa, että
271 metsämme ovat avoinna kaikille virkistykseen, marjastukseen ja sienestykseen.

272

273 Suomi on hoitanut metsiensuojeluvoitteensa kansainvälisesti erinomaisen hyvin. Nykyinen
274 suojelualueverkosto on kattava. Avainasemassa metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisessa
275 ovat tavanomaisessa talouskäytössä olevat metsät. Nykyisiä suojeluohjelmia toteutetaan nykyään
276 vuonna 1996 tehdyn periaatepäätöksen mukaisesti. Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisen
277 on jatkossa perustuttava Metso-toimikunnan toimenpideohjelmaan.

278

279 Metsien kestävän hoidon ja käytön suuntaviivat ja toimet on
280 määritetty ja linjattu Kansallisessa metsäohjelmassa 2010. Ohjelman jatkuminen
281 on varmistettava. On myös tärkeää, että merkittäviä luonnonmaisemiamme hoidetaan maisema-
282 arvoja säilyttävällä tavalla. Maisemakohteet ovat osa kansallisomaisuuttamme, jonka haluamme
283 säilyttää jälkipolville.

284

285

286 **III Elävä maaseutu monimuotoisen maaseutuyrittäjyyden runkona**

287

288 Suomi on EU:n maaseutumaisin maa vielä unionin tulevan laajentumisenkin jälkeen. Historiallisista
289 syistä Suomi on myös laajasti asuttu pienten yhdyskuntien maa. Maaseudullamme on paljon
290 rakennettuja yhteyksiä ja palveluja, joiden kunnossapitäminen ja kehittäminen on lähivuosien
291 keskeinen kansallinen projekti.

292

293 Maaseudun kehitystyö on monialaista toimintaa, jossa tähtäimenä on ihmisten hyvinvointi ja
294 myönteinen väestökehitys. Haaste on suuri, mutta ei mahdoton. Samaan aikaan, kun muutamat
295 syrjäiset alueet menettävät väestöä, hyvinvoivien maaseutualueiden määrä kasvaa laajalla säteellä
296 keskusten ympärillä sekä niissä kauempana sijaitsevilla kylillä, jotka ovat ryhtyneet aktiiviseen
297 kehitystyöhön. Maaseutu ei ole yhtenäinen vaan hyvin erilaisten olosuhteiden kokonaisuus.

298

299

300 ***Maaseudun voimien kokoaminen - ideoita ja innovointia***

301

302 Maaseudulla kaivataan yhä enemmän voimien kokoamista eli toimijoiden ja osaamisen
303 organisoitumista nykyhetkeen sopivalla tavalla. Tärkeässä roolissa ovat tällöin kyläyhdistykset ja -
304 seurat, kuntien seutuyhteistyö sekä paikalliset toimintaryhmät. Suomessa on edetty horisontaalisen
305 maaseutupolitiikan työtapojen ja tekijöiden rakentamisessa, mutta työtä on paljon jäljellä.

306

307 Suomalaiset ovat kansainvälisesti ainutlaatuisessa asemassa, koska he voivat valita
308 elämysympäristökseen sekä kaupungin että maaseudun. Tätä rikkautta vaalitaan muun muassa siten,
309 että maaseudulle rakentamiselle ei aseteta keinotekoisia esteitä. Ympäristön ja vesien kunnosta on
310 pidettävä huolta, mutta näitä normeja ei tarvitse sitoa ihmisten asumusten käyttötarkoitukseen tai
311 asumisaikaan. Hyvät rakentamisen paikat ovat sallittuja myös 2000-luvulla. Maaseutu tarvitsee
312 toiminnallista voimien kokoamista, ei fyysisistä eheyttämistä.

313

314 Elinvoimainen maaseutu nojaa edelleen maa- ja metsätalouteen, mutta tarvitsee välttämättä uusia
315 elinkeinoja ja ihmisiä. Osa elinkeinoista voidaan rakentaa maaseudun vahvuuksien: puun, veden,
316 peltojen ja maatilojen varaan. Maaseudulla mahdollisten ja siellä laajenevien elinkeinoalojen
317 luettelo on merkittävä. Hyvin monet etätyöksi soveltuvat tietotyötehtävät, bioenergian tuottaminen,
318 puutuoteala kokonaisuudessaan, erityyppistä palvelua tarjoavien matkailuyritysten verkko voi
319 edelleen tihentyä, elintarvikealan pk-yritysten määrä voi nousta nykyisestä vajaasta 3 000:sta.
320 Monet nykyisistä yrityksistä voivat vahvistaa toimintaansa. Lisäksi palvelut ja kulttuuri tarjoavat
321 uudentyypisiä, haastavia tehtäviä maaseudulle. Kasvualaksi on osoittautunut myös keskuksissa
322 työssäkäynti, koska yhteydet ovat toimivat varsinkin pienten ja keskikokoisten keskusten
323 lähialueilta.

324

325 Maaseudun voimien yhteenkokoamisella on erityistä tarvetta syrjäisillä, muuttotappiosta kärsivillä
326 seuduilla. Asutuksen harventuessa, naapuriavun huetessa, poliklinikkapäivystysten etäännyessä ja
327 poliisipartioinnin satunnaisuuden vuoksi nousee elämisen turvallisuus näillä alueilla yhä
328 tärkeämmäksi kysymykseksi.

329

330 Myrskytuulien yleistyminen ja voimistuminen, sekä vesihuollon ongelmat ovat uhanneet niin
331 eläinsuojelua kuin tilojen taloutta. Varsinkin kotieläintaloudessa tapahtunut yksikkökokojen
332 suurentuminen edellyttää huoltovarmuuden lisäämistä myös julkisin toimin ja varoin.

333

334 ***Kunnallinen, seudullinen ja alueellinen yhteistyö***

335

336 Kokoomuksen mielestä tietoisien kaupungistamisen ja keskittämisen tilalle tarvitaan aitoa
337 kaupunkien ongelmia ratkaisevaa kaupunkipolitiikkaa sekä *erityyppiset maaseutualueet huomioon*
338 *ottavaa maaseutupolitiikkaa*. Nämä eivät ole vastakkaisia, vaan painottuvat eri asioihin. Erilaiset
339 alueet on saatettava keskinäiseen vuorovaikutukseen, jolloin niissä kaikissa pystytään vahvistamaan
340 niin yksityisellä kuin julkisella puolella keskeisiä toimintoja. *Vuorovaikutuspolitiikan*
341 *vahvistamiseksi* tarvitaan tasa-arvoisia osapuolia sekä molemminpuoleisia hyötyjä. Alue- ja
342 osaamiskeskusohjelmat sekä toimintaryhmätyö ovat kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen
343 laboratorioita. Itsestään vuorovaikutusta ei synny, jolloin myös sen edut todennäköisesti jäävät
344 saamatta.

345

346 Maakuntatasolla parhaat menestymisen eväät ovat käsillä, jos tarpeet, toiveet ja tavoitteet nousevat
347 aidosti alueen kunnista ja niiden yrityksistä. Yritysten vastuulla on yrittäminen riskeineen ja
348 onnistumisineen. Kunnat, seudut ja maakunnat vastaavat alueiden elinkeinostrategioiden luomisesta
349 ja toteuttamisesta yhdessä yritysten ja asukkaiden kanssa. Valtio puolestaan luo yritystoiminnalle ja

350 alueelliselle yhteistyölle mahdollisimman hyvät yleiset edellytykset. Maaseudun kehitystyö on
351 hyötynyt ja tulee myös jatkossa hyötymään EU:n ohjelma- ja hankemahdollisuuksista.

352

353 *Palvelujen uudet toteuttamistavat - hoivaa ja hoitoa*

354

355 Väestön ikääntyminen tulee lähitulevaisuudessa olemaan maaseudun merkittävin sosiaalinen
356 ongelma. Jo vuonna 2015 maaseudulla on teini-ikäisiä vähemmän kuin yli 65-vuotiaita ikäihmisiä.
357 Väestörakenteen muutos edellyttää ennakoivia ja vastuullisia ratkaisuja. Tarvitaan lisää
358 omaishoitajia, vapaaehtoistyötä ja vaihtoehtopalveluita. Hyvinvointipalvelujen turvaamiseksi
359 koko Suomessa on tehtävä rohkeita ratkaisuja siitä, miten palvelut järjestetään ja tuotetaan.

360

361 Etäisen maaseudun palvelutuotantoa voidaan varmistaa ja monipuolistaa, kun julkisia palveluja
362 täydennetään ostopalveluilla. Kunnat eivät itse välttämättä tuota kaikkia hyvinvointipalveluita, vaan
363 ostavat tarkoituksenmukaisimmalla tavalla muualta. Kansalaisille tämän palvelutuotannon muutos
364 on näkyvässä korkeintaan säilyvinä tai parantuvina hyvinvointipalveluina. Kunnat vastaavat
365 jatkossakin hyvinvointipalvelujen tuottamisesta ja rahoituksesta, mutta palvelujen järjestämis- ja
366 tuottamisvastuu eriytetään selkeästi toisistaan. Järjestämis- ja tuottamisvastuu on nyt jo eriytetty,
367 mahdollisuutta ei vain juuri missään kunnassa hyödynnetä.

368

369 Avohoito, vanhusten auttaminen kotona ja lasten hoitaminen perheissä tuovat valinnanvapautta
370 myös maaseudulle. Haja-asutusalueiden palvelujen takaamiseksi on kehitettävissä ns. kyläavustaja-
371 ammatti. Kyläavustajia varten räätälöidään sopiva koulutuskokonaisuus lähihoitajakoulutuksen
372 pohjalta. Kyläavustajan työ on myös yksi maaseudun työllistämisen mahdollisuus ja voi toimia
373 luontevasti yrittäjäpohjalta. Vanhuksia ja vammaisia kotona hoitavia omaisia on sekä tuettava että
374 palkittava. Kotihoidosta yhteiskunnalle tulevat säästöt on osittain korvattava omaishoitajille.

375

376 Kuntien tulee jatkossa seurata osana talousarviokäsittelyä itse tuottamiensa ja muualta ostamiensa
377 palvelujen määrän kehittymistä. Samalla kuntia tulisi rohkaista luomaan järjestelmiä, joiden avulla
378 voidaan puolueettomasti vertailla kuntien itse tuottamien ja muualta ostamiensa palvelujen laatua
379 toisiinsa. Tavoitteena tässä kehitystyössä on, että kuntalaisille tarjotaan laadukkaimmat mahdolliset
380 hyvinvointipalvelut tehokkaimmalla mahdollisella tavalla tuotettuina. Palvelujen
381 rakennemuutokseen kuuluu merkittävänä osana myös palvelujärjestelmien poliittisen ohjauksen
382 tehostaminen.

383

384 *Maaseudun infrastruktuuri turvattava*

385

386 Maaseudun asutuksen säilyminen edellyttää, ettei julkisin varoin luotua infrastruktuuria päästetä
387 rapistumaan. Kokoomuksen mielestä myös alempiasteisen tiestön liikennöitävyys on turvattava.
388 Yksityisteiden saamia tukia on lisättävä. Uusia seutukunnallisesti merkittäviä väyliä on toteutettava,
389 mikäli alueen positiivinen kehittyminen on selkeästi kiinni uuden yhteyden toteutumisesta.
390 Hankkeet on pyrittävä toteuttamaan kertapäätöksellä, ei pätkittäin. Elinvoimainen maaseutu
391 rakenteineen on turva myös taajamissa asuvien metsänomistajien metsäomaisuudelle, sen
392 käyttömahdollisuuksille ja arvon säilymiselle.

393

394 Joukkoliikenteen on palveltava myös harvaan asuttuja seutuja. Säännöllisen reittiliikenteen ollessa
395 tappiollista on julkiset tuet suunnattava erityyppisten palvelulinjojen toteuttamiseen. Yksityisauto
396 on kuitenkin valtaosin maaseudulla asuvien ainoa mahdollinen liikkumisväline. Autoilun
397 kustannuksilla ja siihen kohdistuvalla auto- ja polttoaineverotuksella on maaseudun elinvoiman
398 kannalta suuri merkitys. Autoiluun kohdistuvaa verotusta on kevennettävä ja työmatkakustannukset
399 on voitava vähentää verotuksessa täysimääräisesti.

400
401 *Tietoliikenneyhteydet* ovat muodostumassa yhtä tärkeiksi kuin tieyhteydet. Operaattoreiden
402 kilpailuttamisella on saatu aikaan kohtuullinen hintataso ja yhteyksien suhteellisen tasapuolinen
403 saatavuus kautta maan. Jatkossa on keskityttävä huolehtimaan kehityksen ulkopuolelle jääneiden
404 alueiden yhteysverkosta. Tietotyön maailmassa kunnilla voi olla samantapainen rooli tilojen ja
405 yhteyksien järjestäjänä kuin teollistumiskehityksen aikaan. "Tietohallien" rakentaminen ja
406 kunnostaminen on keino saada etätyöntekijöitä paikkakunnalle.

407
408 *Etätyön* lisääntyminen vähentää työmatkaliikennettä, lisää työn tuottavuutta, inhimillistä työoloja
409 ja mahdollistaa asumisen halutussa paikassa. Etätyön on aina perustuttava vapaaehtoisuuteen, ja
410 pääosin se on työskentelyä joko kotona tai varta vasten perustetussa etätyöpisteessä eli tietohallissa.
411 Etätyön tekemisen ja teettämisen puitepelisääntöjen laatiminen on erittäin tärkeää.

412 413 ***Kaikki lähtee koulutuksesta***

414
415 Osaamistason vahvistaminen sekä koulutuksen tasa-arvo ovat keskeisiä maaseudun tulevaisuuden
416 kysymyksiä. Kokoomuksen mielestä jokaisella kansalaisella tulee olla mahdollisuus kehittää itseään
417 varallisuudesta, taustasta tai asuinpaikasta riippumatta. Ammatillisen koulutuksen ja työelämän
418 suhteen kehittäminen on jatkuva tehtävä, koska työt muuttuvat nopeasti ja uhka nuorten
419 jakaantumisesta kahteen tulevaisuuden edellytyksiltään erilaiseen ryhmään lisääntyy jatkuvasti.

420
421 Maaseudun laajenevissa ja vaihtuvissa ammattivaatimuksissa on aikuisopiskelulla huomattava
422 merkitys. Neuvontajärjestöt, kansalaisopistot ja opintokeskukset tarjoavat mahdollisuuksia tiedon
423 tasa-arvoon. Aikuiskasvatuksen laadulliset ja taloudelliset resurssit turvaamalla taataan maaseudun
424 väestön tasa-arvo ja selviytyminen tulevaisuuden haasteista.

425 426 ***Työtä ja toimeentuloa maaseutukulttuurista***

427
428 Suomessa on muun muassa kirjallisuudessa ja elokuvissa konkretisoituva vahva maaseutukulttuurin
429 perinne. Suomi on myös lukuisten kulttuuriin perustuvien kesätapahtumien maa. Kulttuuri on myös
430 yhä enemmän työn ja toimeentulon lähde. Pysyvien asukkaiden ja yhä pitempään paikkakunnalla
431 viipyvien kakkosasujien ja vapaa-ajan asujien yhteistyöllä moni hiljainen paikkakunta voi saada
432 eloa elämään. Monipuolinen maaseutu- ja talonpoikaiskulttuuri on olennainen osa kansallista
433 kulttuuriamme, sekä yhä elävä osa maaseudun harrastustoimintaa. Omatoimisuus ja yrittäjyys
434 kehittää koko maaseudun osaamista.

435
436 Kulttuurin mahdollisuudet maaseutumatkailussa on jo oivallettu. Ruoka- ja majoituspalvelut,
437 luonto- ja elämysmatkailu, matkamuiستojen valmistus edellyttävät markkinoinnin, suunnittelun ja
438 verkottumisen osaamista. Vahva kulttuuriperintö on jatkossakin suomalaisten henkisen jaksamisen
439 tae ja identiteetin turva.

440